

Sygn. akt **III AUa 2061/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Katarzyna Wołoszczak

SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **B. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji B. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 10 października 2014 r. sygn. akt III U 484/13

oddala apelację.

SSA Jolanta Cierpiał	SSA Marta Sawińska	SSA Katarzyna Wołoszczak
----------------------	--------------------	--------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił B. P. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca w dziesięcioleciu poprzedzającym datę złożenia wniosku oraz w dziesięcioleciu poprzedzającym datę powstania niezdolności do pracy nie udowodnił 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a wymagany okres został udowodniony w dziesięcioleciu od dnia 23.10.1984 r. do 22.10.1994 r., zatem niezdolność do pracy skutkująca nabyciem prawa do renty winna powstać u wnioskodawcy przed dniem 23.10.1994 r. Zaś lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 19.03.2013 r. stwierdził częściową niezdolność do pracy odwołującego, która powstała w 2009 r., tj. po dniu 23.10.1994 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł B. P..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania, wskazując, że odwołujący nie wniósł sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika do komisji lekarskiej ZUS a odwołanie opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia.

Następnie, **decyzją z dnia 7 sierpnia 2013 r.**, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił B. P. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Jednocześnie organ rentowy decyzją tą uchylił decyzję z dnia 11 kwietnia 2013 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy ponownie stwierdził, że wnioskodawca w dziesięcioleciu poprzedzającym datę złożenia wniosku oraz w dziesięcioleciu poprzedzającym datę powstania niezdolności do pracy nie udowodnił 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a wymagany okres został udowodniony w dziesięcioleciu od dnia 23.10.1984 r. do dnia 22.10.1994 r., zatem niezdolność do pracy skutkująca nabyciem prawa do renty winna powstać u wnioskodawcy przed dniem 23.10.1994 r. Zaś komisja lekarska ZUS, orzeczeniem z dnia 30.07.2013 r. stwierdziła częściową niezdolność do pracy odwołującego, która powstała w marcu 2013 r., tj. po dniu 23.10.1994 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł B. P..

Wyrokiem z dnia 10 października 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. III U 484/13, Sąd Okręgowy w Koninie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 11 kwietnia 2013 r., znak (...) oraz od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 7 sierpnia 2013 r., znak (...).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne :

B. P. urodził się w dniu (...); ma wykształcenie podstawowe, a także ukończył kurs malarza tapieciarza. Odwołujący pracował jako murarz, ślusarz remontowy, maszynista urządzeń odpopielania i odżuzłania, pracownik fizyczny produkcji rolnej, aparatowy obróbki surowca, elektrolizerowy, a ostatnio jako strażnik - pracownik ochrony.

W dniu 11 lutego 2013 r. odwołujący wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwa pracy i zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, z których wynika, że był zatrudniony i podlegał ubezpieczeniu społecznemu w następujących okresach :

1. od 21.11.1977 r. do 13.07.1978 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. jako murarz,
2. od 28.03.1979 r. do 30.04.1979 r. i od 17.09.1979 r. do 31.12.1979 r. oraz od 5.01.1980 r. do 1.07.1982 r. w Cukrowni (...) jako pracownik sezonowy i ślusarz remontowy,
3. od 2.07.1982 r. do 30.04.1986 r. w ZE (...) w K. jako maszynista urządzeń odpopielania i odżuzłania,
4. od 1.09.1986 r. do 31.07.1988 r. w (...) K. jako pracownik fizyczny produkcji roślinnej,
5. od 24.10.1988 r. do 30.04.1989 r. w (...) Spółdzielni (...) jako aparatowy obróbki surowca,
6. od 9.05.1989 r. do 30.01.1992 r. w Hucie (...) jako elektrolizerowy, z tym, że w tym czasie był na urlopie bezpłatnym od 14.07.1989 r. do 21.07.1989 r.
7. od 23.04.1992 r. do 22.04.1993 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych,
8. od 2.04.2007 r. do 31.05.2007 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na umowę zlecenia,
9. od 05.03.2009 r. do 31.07.2009 r. pracował w (...) Sp. z o.o. jako strażnik - pracownik ochrony, z tym, że od 08.07. do 31.07.2009 r. przebywał na urlopie bezpłatnym,

10. od 1.09.2009 r. do 31.03.2011 r. pracował w (...) Sp. z o.o. jako strażnik - pracownik ochrony,
11. od 1.04.2011 r. do 30.06.2011 r. w (...) S.A. Zakład Huta (...) jako pracownik ochrony,
12. od 05.10.2011 r. do 05.01.2012 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Na podstawie złożonych dokumentów ZUS wyliczył, że wnioskodawca udokumentował łącznie 15 lat, 11 miesięcy i 19 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 19 dni okresów nieskładkowych (łącznie 16 lat, 1 miesiąc i 7 dni), a w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę, tj. w okresie od 11.02.2003 r. do 11.02.2013 r. wnioskodawca udowodnił 2 lata, 7 miesięcy i 4 dni takich okresów. Natomiast okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 5 lat odwołujący posiada w dziesięcioleciu przed dniem 23.10.1994 r., a wówczas niezdolność do pracy musiałaby powstać przed upływem 18 miesięcy od zaprzestania pobierania zasiłku dla bezrobotnych (tj. licząc od dnia 22.04.1993 r.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. organ rentowy odmówił B. P. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na fakt, że lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 19 marca 2013 r. stwierdził, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy do dnia 31 marca 2014 r., a niezdolność ta powstała w styczniu 2009 r. i nie stwierdził niezdolności przed dniem 23 października 1994 r.

Odwołujący otrzymał powyższe orzeczenie dnia 19.03.2013 r. i początkowo nie wniósł w ustawowym terminie sprzeciwu od tego orzeczenia do komisji lekarskiej ZUS. Po przywróceniu ubezpieczonemu przez organ rentowy terminu do wniesienia sprzeciwu, komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 30 lipca 2013 r. stwierdziła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do dnia 31.07.2015 r., a jako datę powstania tej niezdolności wskazała marzec 2013 r. i nie stwierdziła niezdolności do pracy na dzień 23 października 1994 r. Powyższe orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stanowiło podstawę wydania przez organ rentowy decyzji z dnia 7 sierpnia 2013 r., w którym odmówił on B. P. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jednocześnie uchylił decyzję z dnia 11 kwietnia 2013 r.

W toku postępowania sądowego odwołujący przedłożył nowe dokumenty potwierdzające wykonywanie przez niego pracy na podstawie umowy zlecenia także w innych okresach niż uwzględnione przez organ rentowy, tj.:

1. od 18.06.2007 r. do 31.12.2007 r. w (...),
2. od 1.01.2008 r. do 30.04.2008 r. w (...) Sp. z o.o.,
3. od 1.05.2008 r. do 30.01.2009 r. w (...) Sp. z o.o.,
4. od 31.01.2009 r. do 25.03.2009 r. w (...)

i z tego tytułu zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne, które nie zostały omyłkowo uwzględnione przez organ rentowy.

Sąd Okręgowy wskazał jednak, że nawet po uwzględnieniu tych okresów ubezpieczenia odwołujący w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe wynoszące 4 lata, 3 miesiące i 22 dni. Nadal więc do nabycia prawa do renty niezdolność do pracy winna powstać u wnioskodawcy przed dniem 23.10.1994 r.

Z uwagi na powyższe, dla oceny stanu zdrowia B. P., a w szczególności w celu ustalenia, czy niezdolność do pracy odwołującego powstała przed dniem 23.10.1994 r., Sąd Okręgowy przeprowadził w postępowaniu sądowym dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy internisty, kardiologa, ortopedy, neurologa i okulisty, którzy w wydanych opiniach stwierdzili, że odwołujący z powodu schorzeń kardiologicznych jest częściowo niezdolny do pracy, jednak brak jest podstaw by stwierdzić, że taka niezdolność do pracy powstała przed dniem 23.10.1994 r. Biegli ci rozpoznali u odwołującego następujące schorzenia: początkowe zmiany zwyrodnieniowe stawów i kręgosłupa, nadciśnienie tętnicze z zajęciem serca, chorobę niedokrwienną serca, otyłość I stopnia, gastralgię do diagnostyki, zez zbieżny OL,

nadwzroczność obu oczu, niedowidzenie oka lewego, praktyczną jednooczną. Biegli nie stwierdzili neurologicznych odchyłań w zakresie mózgowia ani rdzenia, brak objawów korzeniowych; stwierdzając jednocześnie, że stan narządu ruchu nie powodował wcześniej ani też nie powoduje aktualnie niezdolności do pracy. Schorzenia narządu wzroku stanowią natomiast przeciwwskazanie do pracy na wysokości, przy maszynach w ruchu, prac wymagających dobrego wzroku. Nadciśnienie tętnicze z powikłaniami narządowymi (przerost mięśnia lewej komory), poszerzenie lewego przedsionka i choroba niedokrwienna serca także w sposób istotny ograniczają odwołującemu możliwość wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami - ubezpieczony wymaga optymalizacji leczenia farmakologicznego i ewentualnej diagnostyki inwazyjnej (koronarografia). Z uwagi na powyższe, biegli uznali, że z powodu schorzeń kardiologicznych odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy oraz że na podstawie przedstawionej dokumentacji lekarskiej można przyjąć, że częściowa niezdolność do pracy powstała od stycznia 2009 r., kiedy to wykonano odwołującemu próbę wysiłkową. W ocenie biegłych brak jest natomiast jakiegokolwiek dokumentacji świadczącej o niezdolności do pracy przed dniem 23.10.1994 r. - w przedstawionej dokumentacji nie ma bowiem dowodów na istnienie takiego stopnia dysfunkcji przed dniem 23.10.1994 r., który ograniczałby ubezpieczonemu możliwość wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami (brak jest w szczególności dokumentacji leczenia kardiologicznego przed tą datą, mimo że odwołujący twierdził, że w roku 1992 przeszedł stan przedzawałowy). Natomiast fakt, iż w 1981 r. doszło u wnioskodawcy do poparzenia chemicznego obu oczu, był uwzględniany przez biegłych przy wydawaniu opinii.

Wydane w sprawie opinie biegłych sądowych internisty, kardiologa, ortopedy, neurologa i okulisty stały się podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, który powołując się na treść art. 12, art. 13 ust. 1, art. 57 ust. 1 i 2 oraz art. 58 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdził, że odwołujący nie spełnił warunków przyznania mu prawa do renty z tytułu do pracy, gdyż udokumentował łącznie w całym okresie ubezpieczenia do dnia złożenia wniosku o rentę 17 lat, 9 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednakże w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę udowodnił jedynie 4 lata, 3 miesiące i 22 dni zamiast 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Tak więc, w świetle powołanych przepisów, niezdolność do pracy skutkująca uzyskaniem prawa do renty powinna powstać u ubezpieczonego przed dniem 23.10.1994 r., bowiem w dziesięcioleciu przed tą datą posiada on wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a ponadto niezdolność do pracy powstałaby wówczas nie później niż przed upływem 18 miesięcy od ustania okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, który upływał w dniu 22.04.1993 r. Jednakże z opinii biegłych sądowych internisty, kardiologa, ortopedy, neurologa i okulisty wynika, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy dopiero począwszy od stycznia 2009 r. i brak jest podstaw by stwierdzić, że ubezpieczony był niezdolny do pracy już przed dniem 23.10.1994 r. Zatem w dziesięcioleciu przed powstaniem częściowej niezdolności do pracy odwołujący nie posiada wymaganych 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, co uniemożliwia przyznanie mu prawa do okresowej renty z tytułu niezdolności do pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołania B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł B. P., zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów procedury cywilnej mające wpływ na wydanie zaskarżonego orzeczenia - art. 130 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie do rozpoznania odwołania, które nie spełniało wszelkich warunków formalnych, tj. brak załączonego druku RP7,
2. naruszenie przepisów procedury cywilnej mające wpływ na wydanie zaskarżonego orzeczenia - art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzesłuchanie biegłego na rozprawie, a jedynie ograniczenie postępowania dowodowego do pisemnej opinii, podczas gdy w przypadku samodzielnego działania przez odwołującego, który nie znał możliwości składania stosownych wniosków, Sąd powinien przesłuchać biegłych z urzędu, aby wyjaśnić wszelkie okoliczności niezbędne dla ustalenia prawidłowego stanu faktycznego.

Wskazując na powyższe zarzuty, wobec konieczności uzupełnienia postępowania dowodowego i przeprowadzenia uzupełniającej opinii biegłych, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz obciążenie organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego odwoływającego.

Ponadto apelujący wniósł o przeprowadzenie dowodów z:

- a) historii choroby z dnia 4 października 1990 r. wraz z indywidualną kartą zaleceń lekarskich, karty gorączkowej na okoliczność występowania w tym czasie zaburzeń natury kardiologicznej, konieczności hospitalizacji oraz jej przebiegu,
- b) wyników szeregu badań lekarskich na okoliczność podjętego procesu diagnostycznego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesioną przez odwoływającego apelację uznać należy za bezzasadną.

Wskazać należy bowiem, że z uwagi na przedłożenie przez odwoływającego w załączeniu do apelacji dodatkowej dokumentacji medycznej, która nie była przedmiotem oceny biegłych, Sąd Apelacyjny biorąc pod uwagę treść art. 286 § 1 k.p.c. stwierdził, że zasadne jest przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych sądowych kardiologa i okulisty w celu prawidłowego wyjaśnienia od kiedy wnioskodawca jest niezdolny do pracy i na podstawie art. 382 k.p.c. uzupełnił postępowanie.

W wydanej opinii uzupełniającej z dnia 3 listopada 2015 r. (k. 197) biegły kardiolog wskazał, że po zapoznaniu się i uwzględnieniu dodatkowej dokumentacji medycznej, podtrzymuje swoją dotychczasową opinię z dnia 3 czerwca 2014 r., że odwołujący jest częściowo, okresowo niezdolny do pracy od dnia założenia wniosku (tj. 11.02.2013 r.) do dnia 30.07.2015 r., a niezdolność ta powstała w styczniu 2009 r. (po 23.10.1994 r.)

Także biegły okulista w wydanej opinii uzupełniającej z dnia 3 listopada 2015 r. (k. 198) wskazał, że po zapoznaniu się i uwzględnieniu dodatkowej dokumentacji medycznej, podtrzymał swoją dotychczasową opinię z dnia 3 czerwca 2014 r., wskazując że w badaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. stwierdził brak śladów po poparzeniu oczu (rogówki, spojówki prawidłowe).

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe uzupełniające opinie biegłych nie zawierają niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparte zostały na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, a biegli w sposób należyty uzasadnili swoje wnioski – wskazali bowiem, że po zapoznaniu się i uwzględnieniu dodatkowej dokumentacji medycznej, podtrzymują swoje dotychczasowe opinie z dnia 3 czerwca 2014 r. W szczególności biegły okulista odniósł się do kwestii oparzeń chemicznych oczu odwoływającego, zaś biegły kardiolog do karty informacyjnej z leczenia szpitalnego na Oddziale (...) Szpitala w K.. Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdzić należy, że konkluzje opinii uzupełniających biegłych z dnia 3 listopada 2015 r. są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłych czynności oraz toku rozumowania. Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu Apelacyjnego wydane w postępowaniu apelacyjnym uzupełniające opinie biegłych sądowych kardiologa i okulisty są przydatne do oparcia na nich rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Odnosząc się zaś do podniesionego w apelacji zarzut naruszenia przepisu postępowania - art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzesłuchanie biegłego na rozprawie, wskazać należy, że sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, nie w każdym przypadku, ale jedynie gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. m in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., sygn. I UK 447/14). Podkreślić należy, że celem powołania dowodu z opinii niezależnego biegłego jest uzyskanie przez sąd obiektywnej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego, po skonfrontowaniu jego subiektywnych odczuć i opinii lekarzy leczących lub lekarzy orzeczników ZUS (bądź też członków komisji lekarskiej ZUS) z wynikami badań diagnostycznych oraz wynikami badania przedmiotowego. W efekcie brak jest podstaw do uznania opinii biegłych za nieprzydatną dla

rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii. Jednocześnie wskazać należy, że przepis art. 286 k.p.c. nie przewiduje konieczności przesłuchania biegłego przed sądem – przepis ten pozostawia sądowi decyzję, czy opinia wymaga dodatkowych wyjaśnień ze strony jej autora, a także czy wyjaśnienia te powinny być złożone w formie ustnej, czy w formie pisemnej. Zatem w sytuacji, gdy po wskazaniu przez B. P. podczas rozprawy w dniu 7 lutego 2014 r., że nie zgadza się z opinią biegłych ortopedy, neurologa i internisty, a Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii dodatkowych biegłych w celu zbadania schorzeń zgłoszonych przez wnioskodawcę podczas tej rozprawy, którzy w opinii z dnia 3 czerwca 2013 r. na podstawie zgromadzonej dokumentacji medycznej i badań uznali odwołującego za częściowo, okresowo niezdolnego do pracy od dnia założenia wniosku (tj. 11.02.2013 r.) do dnia 30.07.2015 r., wskazując jednocześnie, że niezdolność ta powstała w styczniu 2009 r., a wnioskodawca opinii tej nie kwestionował, to brak jest podstaw do zarzucania Sądowi I instancji naruszenia art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

W tym miejscu wskazać należy także, że w postępowaniu sądowym, w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy wymagających wiadomości specjalnych, konieczne jest przeprowadzenie w postępowaniu sądowym dowodu z opinii biegłego, który to dowód w postępowaniu sądowym jest jedyną drogą pozyskania koniecznych do rozstrzygnięcia wiadomości specjalnych, zaś sąd orzekający nie jest uprawniony do samodzielnego (bez oparcia się na opinii właściwych biegłych) ustalania okoliczności, dla których wyjaśnienia wymagane jest posiadanie wiadomości specjalnych (do których należy w szczególności wiedza z zakresu medycyny). Jednocześnie zauważyć należy, że opinia biegłych nie podlega, jak dowód na stwierdzenie faktów, weryfikacji w oparciu o kryterium prawdy i fałszu, lecz poprzez pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii. Zatem, jeśli opinia biegłego nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegły w sposób należyty uzasadnił swoje wnioski (tj. w szczególności przedstawił tok swego rozumowania w sposób poddający się kontroli pod względem logiki), a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłego czynności (np. badań) oraz toku rozumowania, to brak jest podstaw do uznania takiej opinii za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii. W ocenie Sądu Apelacyjnego takie właśnie są, po uwzględnieniu opinii uzupełniających, opinie biegłych wydane w niniejszej sprawie (k. 40-43, 114-115 verte, 197 i 198 verte).

Jednocześnie wskazać należy, że w postępowaniu sądowym to strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opiniach biegłych, które dyskwalifikują istniejące opinie ewentualnie uzasadniają powołanie dodatkowych opinii (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia: 16 września 2009 r., sygn. I UK 102/09). Tymczasem w niniejszej sprawie, w sytuacji, gdy Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z uzupełniającej opinii biegłych sądowych kardiologa i okulisty, którzy wydając opinie uzupełniające uwzględnili także dodatkową dokumentację medyczną, uznać należy, że nieuzasadnione jest twierdzenie apelującego, że opinia biegłych jest niepełna, gdyż orzekali oni na podstawie niepełnej dokumentacji zgromadzonej postępowaniu sądowym.

Z uwagi na powyższe podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 286 k.p.c. należało uznać za chybiony.

Odnosząc się zaś do zarzutu naruszenia art. 130 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie do rozpoznania odwołania, które nie spełniało wszelkich warunków formalnych, tj. brak załączonego druku RP7, wskazać należy, że zgodnie z art. 477¹⁰ § 1 k.p.c., odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji lub orzeczenia, zwięzłe przytoczenie zarzutów oraz wniosków i ich uzasadnienie oraz podpis ubezpieczonego albo osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, albo przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika ubezpieczonego albo osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Ponadto zgodnie z art. 126 § 1 k.p.c. każde pismo procesowe powinno zawierać m.in. wymienienie załączników. Przepis ten nie przewiduje zatem obowiązku załączenia do pisma wszelkich dowodów w sprawie, a jedynie ich wymienienie. Zatem nieodłącznie dowodu do odwołania (mimo wskazania go jako załączniki), nie stanowi

braku formalnego tego pisma, tj. braku uniemożliwiającego nadanie pismu biegu (podlegającego uzupełnieniu w trybie art. 130 § 1 k.p.c.), lecz stanowi uchybienie strony w zakresie jej obowiązku przedkładania dowodów na okoliczności, które chce tymi środkami dowodowymi wykazać, naruszając tym samym ciężar na niej ciążyący dowodowy. Wskazać należy przy tym, że zgodnie z art. 1 k.p.c. sprawami cywilnymi są m.in. sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a na mocy z art. 461 § 2 k.p.c. do rozpoznania sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy. W świetle powyższego, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych znajduje zastosowanie zasada kontrydiktoryjności (art. 3 k.p.c.), zgodnie z którą obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach postępowania cywilnego, a także ogólna reguła rozkładu ciężaru dowodu obowiązująca w procedurze cywilnej (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.), zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zatem ciężar przedłożenia sądowi ewentualnego dowodu w postaci druku (...) obciążał wnioskodawcę, a nie spełnienie tego obowiązku mogło spowodować wystąpienie dla niego jedynie negatywnych skutków procesowych, a nie zwrot odwołania na podstawie art. 130 § 2 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 130 § 1 k.p.c. należało również uznać za chybiony.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego w świetle zasady sędziowskiej oceny materiału dowodowego, wyczerpująco wskazując, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego, a które nie, co logicznie i spójnie uzasadnił. W wyniku powyższego, Sąd Okręgowy wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy i znajdują one oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił wszelkie ustalenia Sądu I instancji i przyjął je za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania, przy czym dodatkowo Sąd Apelacyjny w postępowaniu apelacyjnym jednoznacznie ustalił, że także uwzględniając dodatkową dokumentację medyczną B. P. jest częściowo, okresowo niezdolny do pracy od dnia założenia wniosku (tj. 11.02.2013 r.) do dnia 30.07.2015 r., a niezdolność ta powstała w styczniu 2009 r. (po 23.10.1994 r.)

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny podzielił w całości ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Przepis art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., Nr 162 poz.1118 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, stanowi bowiem, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy,
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy – w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, to należy wykazać się posiadaniem co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w 10 – leciu przed złożeniem wniosku albo powstaniem niezdolności,
3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12 albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie zaś z art. 58 ust. 1 ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat,

przy czym okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2 ustawy). Przepisu art. 58 ust. 2 ustawy nie stosuje się jednak do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 58 ust. 4 ustawy).

Stosownie natomiast do treści art. 12 ust. 1 ustawy, osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy czym zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (przy czym przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne - art. 13 ust. 1 ustawy).

Przepis art. 59 ust. 1 stanowi zaś, że osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała (pkt 1), bądź renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa (pkt 2).

Z powyższych przepisów wynika zatem, że przesłanką przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jest – oprócz całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy zarobkowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami – także jej powstanie w okresach, o których mowa art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy (w szczególności okresem takim jest wskazany w art. 6 ust. 2 pkt 6 ustawy okres czasowego pozostawiania bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego, w tym okresy pobierania zasiłków z funduszu aktywizacji zawodowej, zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków szkoleniowych wypłaconych z Funduszu Pracy) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów oraz posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, który w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, wynosi co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w 10 – leciu przed złożeniem wniosku albo powstaniem niezdolności.

Biorąc pod uwagę, że z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że nawet po uwzględnieniu wnioskodawcy w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku także innych okresów niż uwzględnione przez organ rentowy, tj.:

1. od 18.06.2007 r. do 31.12.2007 r. w (...),
2. od 1.01.2008 r. do 30.04.2008 r. w (...) Sp. z o.o.,
3. od 1.05.2008 r. do 30.01.2009 r. w (...) Sp. z o.o.,
4. od 31.01.2009 r. do 25.03.2009 r. w (...),

to wraz z okresami uwzględnionymi przez organ rentowy, tj.:

1. od 21.11.1977 r. do 13.07.1978 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. jako murarz,
2. od 28.03.1979 r. do 30.04.1979 r. i od 17.09.1979 r. do 31.12.1979 r. oraz od 5.01.1980 r. do 1.07.1982 r. w Cukrowni (...) jako pracownik sezonowy i ślusarz remontowy,
3. od 2.07.1982 r. do 30.04.1986 r. w ZE (...) w K. jako maszynista urządzeń odpopielania i odzuzłania,
4. od 1.09.1986 r. do 31.07.1988 r. w (...) K. jako pracownik fizyczny produkcji roślinnej,
5. od 24.10.1988 r. do 30.04.1989 r. w (...) Spółdzielni (...) jako aparatowy obróbki surowca,
6. od 9.05.1989 r. do 30.01.1992 r. w Hucie (...) jako elektrolizerowy, z tym, że w tym czasie był na urlopie bezpłatnym od 14.07.1989 r. do 21.07.1989 r.
7. od 23.04.1992 r. do 22.04.1993 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych,
8. od 2.04.2007 r. do 31.05.2007 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na umowę zlecenia,
9. od 05.03.2009 r. do 31.07.2009 r. pracował w (...) Sp. z o.o. jako strażnik - pracownik ochrony, z tym, że od 08.07. do 31.07.2009 r. przebywał na urlopie bezpłatnym,
10. od 1.09.2009 r. do 31.03.2011 r. pracował w (...) Sp. z o.o. jako strażnik - pracownik ochrony,
11. od 1.04.2011 r. do 30.06.2011 r. w (...) S.A. Zakład Huta (...) jako pracownik ochrony,
12. od 05.10.2011 r. do 05.01.2012 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych,

stwierdzić należy, że w dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku (tj. w okresie od 11.02.2003 r. do 11.02.2013 r.) wnioskodawca wykazał mniej niż wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Także w okresie dziesięciolecia przypadającego do stycznia 2009 r. (tj. lata 1999 -2008), która to data zgodnie z opiniami biegłych sądowych wydanymi w toku postępowania sądowego stanowi datę powstania u odwołującego niezdolności do pracy, wnioskodawca wykazał okresy składkowe i nieskładkowe krótsze niż wymagane 5 lat, tj.

- 2.04.2007 r. - 31.05.2007 r. (1 miesiąc i 29 dni),
- 18.06.2007 r. - 31.12.2007 r. (6 miesięcy i 13 dni),
- 1.01.2008 r. - 30.04.2008 r. (4 miesiące),
- 1.05.2008 r. - 31.12.2008 r. (9 miesięcy),

czyli łącznie 1 rok, 9 miesiące i 12 dni.

Biorąc powyższe pod uwagę, mimo że zgodnie z opiniami biegłych, stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia, B. P. jest częściowo, okresowo niezdolny do pracy zarobkowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami od dnia założenia wniosku (tj. 11.02.2013 r.) do dnia 30.07.2015 r. (przy czym niezdolność ta powstała w styczniu 2009 r.), nie można mu przyznać renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem nie spełnił on wymogu posiadania okresu składkowego i nieskładkowego co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w 10 – leciu przed złożeniem wniosku albo powstaniem niezdolności do pracy.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku słusznie uznał zaskarżone decyzje organu rentowego za prawidłowe.

Kierując się powyższymi względami, apelację należało uznać za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalić, co uczynił Sąd Apelacyjny w sentencji wydanego wyroku.

SSA Jolanta Cierpiał	SSA Marta Sawińska	SSA Katarzyna Wołoszczak
----------------------	--------------------	--------------------------